

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2008. gada 20. jūnijā

Latvijas Republikas Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kristīne Krūma un Viktors Skudra,

kolēģijas sēdē izskatījusi SIA „ITERA Latvija” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 56/2008), kuru tās vārdā iesniedza SIA „ITERA Latvija” valdes loceklis Juris Savickis,

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz:

- 1) izvērtēt Komerclikuma 142. panta otrās daļas un 284. panta otrās daļas, kā arī Komerclikuma spēkā stāšanās likuma 5. panta otrās daļas pēdējā teikuma un pārejas noteikumu 1.² punkta 3. apakšpunkta daļā par likuma „Par akciju sabiedrībām” 61. panta otrās daļas (turpmāk – apstrīdētās normas) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam;
- 2) atzīt apstrīdētās normas attiecībā uz akciju sabiedrību „Latvijas Gāze” par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža;
- 3) apturēt Rīgas apgabaltiesas 2007. gada 10. aprīļa sprieduma civillietā CA – 244/12 izpildi.

2. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 1. pantu un 16. panta 1. punktu prasījums par likuma atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

3. Pieteikumā apstrīdēti divi normatīvie akti. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa pieļauj vienā pieteikumā apstrīdēt vairākus aktus, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Satversmes tiesa ir secinājusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku likumu normas (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 1. jūnija lēmumu par lietas ierosināšanu, lietas Nr. 2005-13-0106 materiālu 1. sēj. 166. lpp.*). Nav pamatoti pieteikuma iesniedzējam prasīt iesniegt divus pieteikumus par cieši saistītiem jautājumiem. Turklāt Satversmes tiesas likuma 22. panta sestā daļa paredz: “Lai veicinātu lietu vispusīgu un ātru iztiesāšanu, pieļaujama divu vai vairāku lietu apvienošana vienā lietā, kā arī vienas lietas sadalīšana divās vai vairākās lietās”.

Komerclikuma spēkā stāšanās likums ir cieši saistīts ar Komerclikumu, jo paredz tā ieviešanas mehānismu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējai ir tiesības apstrīdēt minētos normatīvos aktus vienā pieteikumā, sniedzot atbilstošu juridisko pamatojumu.

4. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 19.² pantu Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu.

5. Vienlaikus Satversmes tiesas likums noteic, ka personas sūdzība Satversmes tiesai ir atzīstama par konstitucionālo sūdzību un lieta ierosināma tikai tad, ja pieteikums atbilst arī pārējām prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā.

5.1. Pieteikums daļā par Komerclikuma normu atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā minētajām prasībām: pieteikumā norādīts uz Pieteikuma iesniedzējai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu; no pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visus iespējamus tiesību aizsardzības līdzekļus, lai novērstu savu pamattiesību aizskārumu un iesniegusi konstitucionālo sūdzību 6 mēnešu laikā no pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

5.2. Savukārt pieteikums daļā par Komerclikuma spēkā stāšanās likuma normu atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām, kurā noteikts, ka pieteikumā jānorāda pieteikuma juridiskais pamatojums. No Satversmes tiesas likuma 18.panta pirmās daļas 4.punkta un 19.² panta sestās daļas 1.punkta izriet, ka pieteikumā nepieciešams juridiski pamatot katras apstrīdētās normas neatbilstību pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Turklāt ir jāpamato, ka tieši šī neatbilstība izraisa pieteikuma iesniedzējam (pašam) Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums par Komerclikuma spēkā stāšanās likuma 5. panta otrās daļas pēdējā teikuma un pārejas noteikumu 1.² punkta 3. apakšpunkta daļā par likuma „Par akciju sabiedrībām” 61. panta otrās daļas neatbilstību Satversmes 1. un 105. pantam.

6. Pieteikuma iesniedzēja lūdz tiesu apturēt Rīgas apgabaltiesas 2007. gada 10. aprīļa sprieduma civillietā Nr. C30146705, CA – 244/12 izpildi, jo uzskata, ka, reģistrējot Komercreģistrā izmaiņas akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” statūtos atbilstoši apstrīdētajām normām, pēc šo normu atzīšanas par neatbilstošām un spēkā neesošām var tikt ietekmēta A/S „Latvijas Gāze” pārvaldes institūciju darbība un aizskartas trešo personu intereses.

6.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa paredz, ka “Konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi”.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektās daļas mērķis visupirms ir novērst iespēju, ka personas, kuras neapmierina nolēmums attiecīgajā civillietā, krimināllietā

vai administratīvajā lietā, izmantotu konstitucionālo sūdzību kā sprieduma izpildes novilcināšanas līdzekli (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 21. augusta rīcības sēdes lēmumu lietās Nr. 2005-12-03 un Nr. 2005-20-01*).

Vienlaikus Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa pieļauj Satversmes tiesai lemt citādi, proti, apturēt nolēmuma izpildi civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā. Šāds lēmums pēc būtības uzskatāms par pagaidu noregulējumu Satversmes tiesas procesā.

Lai arī Satversmes tiesas likums *expressis verbis* neierobežo gadījumus, kuros Satversmes tiesa var lemt par nolēmuma izpildes apturēšanu, šī norma interpretējama sistēmiski kopsakarā ar citām Satversmes tiesas likuma normām, Satversmes tiesas procesa principiem, kā arī vispārējiem tiesību principiem.

Konstitucionālā sūdzība veidota kā subsidiārs (papildu) tiesību aizsardzības līdzeklis, ko persona parasti var izmantot tikai pēc visu vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšanas. Satversmes tiesu nevar uzskatīt par kārtējo augstāko instanci attiecīgajā administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai civilprocesā. Līdz Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīdim prezumējams, ka attiecīgajā administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai civilprocesā ir taisīts likumīgs un pamatots nolēmums.

6.2. Nolēmuma izpildes apturēšana uzskatāma par ārkārtēju Satversmes tiesas procesa līdzekli un piemērojama tikai svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas sprieduma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam.

Līdzīgu izņēmumu no vispārējās kārtības paredz arī Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa, proti: “ja tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, Satversmes tiesa var lemt par sūdzības (pieteikuma) izskatīšanu, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi”.

6.3. No konstitucionālās sūdzības un tai pievienotajiem materiāliem izriet, ka Rīgas apgabaltiesas nolēmuma izpilde var radīt būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējai. Turklāt gadījumā, ja Satversmes tiesa atzīs apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmei, laika posmā līdz Satversmes tiesas spriedumam A/S „Latvijas Gāze” statūtos izdarītās izmaiņas un ieraksts Komercreģistrā, kuram ir

publiskās ticamības statuss, var nodarīt kaitējumu arī trešajām personām. Tādējādi, lai nodrošinātu Pieteikuma iesniedzējas, A/S „Latvijas Gāze” un trešo personu intereses, Rīgas apgabaltiesas sprieduma civillietā Nr. C30146705, CA – 244/12 izpilde būtu apturama.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

no lēma:

1. Ierosināt pēc SIA „ITERA Latvija” konstitucionālās sūdzības (reģ. Nr. 56/ 2008) lietu “Par Komerclikuma 142. panta otrās daļas un 284. panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam”.

2. Atteikties ierosināt lietu pēc minētās konstitucionālās sūdzības par Komerclikuma spēkā stāšanās likuma 5. panta otrās daļas pēdējā teikumu un pārejas noteikumu 1.² punkta 3. apakšpunkta daļā par likuma „Par akciju sabiedrībām” 61. panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam.

3. Apturēt Rīgas apgabaltiesas 2007. gada 10. aprīļa sprieduma civillietā Nr. C30146705, CA – 244/12 izpildi.

4. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Saeimu – līdz **2008. gada 11. augustam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kūtris